

Z Á P I S

z odborného semináře Ministerstva vnitra

"PRÁVO NA INFORMACE"

Termín a místo konání: 8. prosince 2015 9:00 hod, budova Ministerstva vnitra (CENTROTEX; velký sál č. 1.14), nám. Hrdinů 1634/3, 140 21, Praha 4

Přítomni: dle prezenční listiny (příloha č. 1)

Plánovaný program semináře: viz příloha č. 2

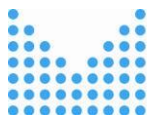
Z Á P I S

Seminář byl zahájen náměstkyní ministra vnitra pro řízení sekce veřejné správy, Mgr. Janou Vildumetzovou, která poděkovala přítomným za hojnou účast, předala pozdravy ministra vnitra pana Milana Chovance a zdůraznila důležitost tohoto setkání. Za hlavní cíl semináře označila paní náměstkyně kromě ozřejmení změn a novinek v oblasti transpoziční novely zákona č. 106/1999 Sb., také pojmenování stěžejních aplikačních problémů tohoto zákona a diskuzi resp. návrhy k jejich řešení. Paní náměstkyně též upozornila účastníky na vydání metodiky k aplikaci informačního zákona, včetně jeho aktuální novely, kterou všichni účastníci semináře obdrželi.

Ředitelka odboru veřejné správy, dozoru a kontroly, Ing. Marie Kostruhová představila jednotlivé přednášející a udělila slovo prvním z nich.

1. Transpoziční novela zákona o svobodném přístupu k informacím účinná od 10. září 2015 (Mgr. et Mgr. Tomáš Jirovec – prezentace obsažena v příloze č. 3)

Mgr. et Mgr. Jirovec na úvod časově vymezil legislativní proces přijetí transpoziční novely zákona č. 106/1999 Sb. publikované pod číslem 222/2015 Sb. a zdůraznil hlavní důvody, vedoucí k jejímu vydání. Ve své prezentaci dále shrnul přehled nejdůležitějších změn, jež novela přináší, věnoval se vymezení nových pojmů a definic resp. jejich zpřesnění a ujasnění. Mezi nejzásadnější změny přitom zařadil zavedení povinnosti zveřejňovat informace v otevřeném formátu, případně též ve formátu strojově čitelném, explicitní zakotvení možných způsobů poskytnutí informace, včetně způsobů, které umožní efektivní přístup k informacím pro opakované použití informací, praktičtější úpravu odkazu na zveřejněnou informaci, zavedení lhůt pro přezkoumávání trvání výhradních licencí udělených k digitalizaci kulturních zdrojů a zavedení povinnosti uvést ve výzvě k úhradě nákladů za poskytnutí informace poučení o možnosti žadatele podat stížnost proti výši požadovaných nákladů.

2. Aplikační problémy zákona o svobodném přístupu k informacím v praxi krajských úřadů I (JUDr. Miroslav Mocek)

Po krátkém úvodu shrnul JUDr. Mocek zásadní problémy aplikace zákona č. 106/1999 Sb. do následujících oblastí:

- obtížná orientace v právní úpravě + multioborovost
- krátké reakční lhůty povinných subjektů
- jedná se o právní předpis, který je používán napříč spektrem institucí od menších obcí, měst, krajských úřadů až po akciové společnosti i smíšené akciové společnosti
- nevyjasněnost vztahu ke zvláštním právním úpravám, hovořícím k poskytování informací
- zneužívání zákona č. 106/1999 Sb. (opakované žádosti, řešení jiných - často osobních problémů, než zájem o vlastní informace - např. obec Seč, v níž došlo k likvidaci činnosti samosprávy obce, již předcházela sousedský spor starosty s občanem obce)
- možnost ohrožit obchodní tajemství

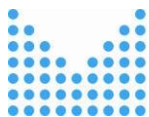
V další části svého vystoupení navrhl způsob řešení zmíněných problémů:

- místo vlastní novelizace, kterou nedoporučuje, se mu jako vhodné jeví vyhodnotit fungování zákona č. 106/1999 Sb. včetně shrnutí dosavadní judikatury k němu a vydat nový předpis, zahrnující všechny změny
- nutné vyřešit "ping-pong" resp. opakované nerespektování právního názoru nadřízeného orgánu (řešení však nevidí ve státě nařizovaném postupu vůči samosprávě, zdůrazňuje důležitost dozoru)
- nutnost výslovně do zákona zakotvit institut zneužití práva (pro zjevně obstrukční či opakované žádosti - jako např. u zákona č. 123/1998 o právu na informace o ŽP)
- možnost požadavku peněžní zálohy na rozsáhlé informace
- omezení povinnosti povinného subjektu poskytovat ty informace, jež je zjevně možné dohledat, aniž by byla nutná součinnost s povinným subjektem

Aplikační problémy zákona o svobodném přístupu k informacím v praxi krajských úřadů II (JUDr. Jiří Němec)

Zákon 106/1999 Sb. je dle JUDr. Němce velmi komplikovaný. Za nejjednodušší řešení proto téměř vždy považuje informace poskytnout. Existenci zákona i přes řadu faktických problémů, nepopřel, nicméně kritizuje množství judikovaných změn v průběhu jeho platnosti. K otázce rozsahu poskytovaných informací resp. platové otázky podotýká, že není proti poskytování výše platů resp. odměn vedoucích pracovníků, nicméně proč zveřejňovat platy všech úředníků? Z praxe zmiňuje časté rozsáhlé "zahlcující" žádosti. Závěrem vyzval k přípravě zákona nového, nezátíženého rozsáhlou soudní judikaturou.

Mgr. Vildumetzová na tomto místě upozornila na časové hledisko, s nímž je třeba počítat pro případnou přípravu nového informačního zákona (cca 5 let).

3. Aplikační problémy zákona o svobodném přístupu k informacím z pohledu neziskového sektoru (Ing. Mgr. Oldřich Kužilek – prezentace obsažena v příloze č. 4)

Ing. Mgr. Kužilek v úvodu zdůraznil, že zákon č. 106/1999 Sb. v současném ztvárnění je naprosto standardní právní předpis, srovnatelný s relevantní evropskou legislativou. Zmiňovanou expanzi výkladu zákona č. 106/1999 Sb. přikládá psychologickému aspektu práva na informace. Na již vydaných publikacích např. JUDr. Furka, JUDr. Korbela atd. ilustruje, že řadu problémů zahrnují ještě dříve, než je praxe ukázala. Ing. Mgr. Kužilek ve své prezentaci shrnul hlavní oblasti problémů v aplikační praxi zákona č. 106/1999 Sb. a také svoje návrhy k jejich efektivnímu vyřešení. Zdůraznil absenci jakýchkoli statistik a analýz, které by vedly k lepšímu uchopení celé problematiky. Směřuje k institucionální reformě této právní normy, ne k tvorbě nového zákona, podporuje např. vznik jednotného a nezávislého nadřízeného orgánu, zavedení "informačního příkazu" nadřízeného orgánu, zavedení možnosti odmítnutí zjevně nerozumné žádosti, zavedení zřetelného opravného prostředku proti nesplnění informační povinnosti atp.

DISKUZE:

p. Franěk, KÚ Středočeského kraje

Pan Franěk podotknul, že praxe ukazuje, že zejména v případě malých obcí, méně početně personálně zastoupených, nemůže proces poskytování informací fungovat na rozdíl od jiných povinných subjektů, jako jsou KÚ, ministerstva atd. Za sebe vždy doporučuje informace poskytnout, vyhovět žádosti. Domnívá se, že řešením by bylo zjednodušení postupu, určení kdy a dle jakého předpisu postupovat (SŘ X zákon č. 106/1999 Sb. X další zákony). Při velkém počtu obcí v kraji prakticky nemožné všechny vyškolen a metodicky nasměrovat.

JUDr. Mocek

Podotýká k informačnímu příkazu, že se nebrání jeho zavedení, ale pouze v přenesené působnosti. V samostatné působnosti je sice možné, že nadřízený povinného subjektu může sdělit právní názor, nicméně není možné, aby mu tento svůj názor "vnutil".

JUDr. Němec

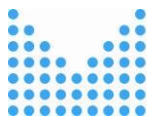
Poukazuje na nedávnou diskuzi s vrchní státní zástupkyní Ing. Lenkou Bradáčovou o možnosti zavedení trestní stíhání úředních osob, pokud opakovaně nerespektují rozhodnutí odvolacího orgánu.

Mgr. Vildumetzová

Podotýká, že v případě jednoho z krajských úřadů Ministerstvo vnitra již 19 krát rozhodlo, že informace má být poskytnuta a nic se neděje. A proto je nutné optimální nastavení informačního příkazu.

Ing. Mgr. Kužilek

K rozlišení poskytnutí informace v přenesené či samostatné působnosti - optický klam. Zjednodušíme-li - jedná se pouze o informaci o problematice ne o problematiku samotnou.

JUDr. Korbel

Problém vidí v častém hledání způsobů, jak žadateli celý proces znesnadnit, otázka vpouštění dotčených osob, sjednocení 106/1999 Sb. a 123/1998 Sb. atd. Prosazení komplexnější novely je dle něj téměř nemožné, možné problémy již vyřešil NSS svojí judikaturou, možné některá z témat zpracovat lépe, ale není řešení vydávat nový zákon. K nerespektování názoru nadřízeného orgánu navrhuje přistoupit jako k maření úkolu úřední osoby z nedbalosti.

Nemá problém s tím, aby nadřízený správní orgán měl možnost vydat informační příkaz, v tomto případě jde o v první řadě o výkon státní správy, nikoliv samosprávu.

JUDr. Mocek

Nejde pouze o informaci vlastní, ale i o proces rozhodování o jejím poskytnutí resp. neposkytnutí. Jednodušší a ústavně konformní se v případě nerespektování názoru nadřízeného orgánu JUDr. Mockovi jeví dát jej k soudu.

JUDr. Němec

Výhodu informačního příkazu spatřuje v přenášení odpovědnosti na jeho vydavatele.

JUDr. Šimka (NSS)

Navrhl doplnit zákon o to, že poskytování informací je výkon státní správy, což by řešilo situaci státních i nestátních entit s povahou povinných subjektů, jedná se o informační povinnost státu. Za lichou označuje představu, že správní soudnictví bude vypořádávat spory, v nichž povinný subjekt nerespektuje rozhodnutí nadřízeného orgánu.

JUDr. Furek

Pokud povinný subjekt do spisu informaci nezaloží, je jedno, zda je v zákoně uvedeno, že se jedná o státní správu resp. veřejnou správu. Informační příkaz je dle JUDr. Furka řešením situace, kdy informace nejsou obstrukčně poskytovány.

JUDr. Němec

Dotazuje se, jak postupovat např. v případě akciových společností, většinově vlastněných územními samosprávnými celky.

JUDr. Korbel

Souhlasí s JUDr. Furkem, nicméně považuje informační příkaz za obdobné řešení jako již judikovaný soudní příkaz.

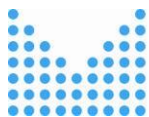
JUDr. Furek

Podotýká, že mechanismus nemůže fungovat bez existence zákonného ustanovení, jež by nadřízenému orgánu umožnilo přikázat povinnému subjektu jak postupovat.

JUDr. Šimka

Zdůrazňuje, že v případě brutální obstrukce fakticitu stejně nelze vyřešit jakýmkoli vydaným aktem. V případě právního státu by stále mělo jít o spor v rovině právní, tzn., zda informace poskytnout či nikoli a pokud nadřízená autorita rozhodne, že ano, pak poskytnout.

K otázce JUDr. Němce ke státům/obcím/krajům většinově vlastněným obchodním společnostem připomíná, že se jedná o problematiku již 7 let judikovanou na příkladu společnosti ČEZ, a.s., tzn. v současnosti je na tyto společnosti nahlíženo jako na stát

v rozšířeném slova smyslu, tzn. povinné subjekty, jež informace poskytují a je nutná existence nadřízeného orgánu, který může nařídit, jak jednat.

cca v 11:10 až 11:30 následovala přestávka

4. Aplikační problémy zákona o svobodném přístupu k informacím z pohledu neziskového sektoru II (Mgr. Petra Bielinová – prezentace obsažena v příloze č. 5)

Na úvod upozornila, že se spíše než z pohledu neziskového sektoru pokusí na problematiku nahlédnout z pohledu žadatele o informace obecně. Ze svojí zkušenosti uvádí, že pokud žadatel přistoupí k tomu, že se obrátí na soud, většinou jen tato aktivita stačí, aby k poskytnutí dříve odmítané informace došlo. Svoji prezentaci doprovodila Mgr. Bielinová statistikou nerespektování rozhodnutí NSS stran krajů, ministerstev a Úřadu vlády, organizačních složek státu. Nastínila také případy z vlastní praxe, kdy se neúspěšnému tazateli o informace podařilo vysoudit u civilního soudu finanční kompenzaci (rozhodnutí obvodního soudu bylo potvrzeno i krajským soudem).

DISKUZE:

p. Červinka, KÚ Karlovarského kraje

Dotazuje se Mgr. Bielinové, jak bylo naloženo s informacemi o platech.

Mgr. Bielinová

Informace byly použity pro vlastní vnitřní potřebu, pro vlastní informování se, nedošlo k jejich zveřejnění. Zdůraznila poměrně problematické porovnávání odměn napříč spektrem povinných subjektů vzhledem k vnitřnímu členění úřadů, odborů atd. Nicméně rozdíly ve výši odměn zajímavé.

p. Hlušík, KÚ Libereckého kraje

Dotazoval se, zda byly zjištěny informace zásadního charakteru stran hospodaření s veřejnými prostředky ve prospěch veřejného zájmu, co bylo hlavním motivem dotazovat se. Sám uvádí, že rozlišuje žadatele zásadně do 3 resp. 4 skupin:

- zpracovatelé diplomových, doktorandských a jiných odborných prací
- tazatelé, využívající získané informace v boji s politickými rivaly
- dotazující se na platy, odměny, bez motivu ke zlepšení fungování veřejné správy
- občané, mající skutečný zájem a snahu zlepšit fungování veřejné správy a hospodaření s veřejnými prostředky.

Mgr. Bielinová

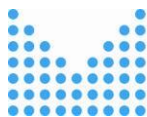
Za hlavní cíl tohoto dotazování označila motivaci občanů, aby měli zájem, ptali se.

p. Franěk, KÚ Středočeského kraje

Vidí pozitivum této "kauzy" v tom, že nedošlo k odhalení zásadnějších problémů, problémy hospodaření ve veřejné správě jsou tedy dle něj zjevně jinde.

p. Hrdina, KÚ Jihočeského kraje

Dotázal se Mgr. Bielinové, jak celou "kauzu" vyhodnotili?

Mgr. Bielinová

Zatím nedošlo k úplnému vyhodnocení.

pí. Mazánková, KÚ Olomouckého kraje

Dotázala se Mgr. Bielinové, jak bylo se získanými informacemi naloženo, jak jsou tato data ochráněna.

Mgr. Bielinová

Zdůraznila, že informace nejsou uchovávány v podobě, v níž byly získány, po jejich vyhodnocení jsou zničeny.

Ing. Kostruhová oznámila vypuštění příspěvku resp. Mgr. Otakara Ludvíka z důvodů tematického překryvu s prezentací JUDr. Gabrišové

5. Aplikační problémy zákona o svobodném přístupu k informacím z pohledu neziskového sektoru I (JUDr. Veronika Gabrišová – prezentace obsažena v příloze č. 6)

Na úvod JUDr. Gabrišová zdůraznila postavení kanceláře Veřejného ochránce práv jak z pozice povinného subjektu dle zákona 106/1999 Sb., tak z pozice "zastávce" tazatelů. Informovala zúčastněné o dvou letošních setkáních kanceláře veřejného ochránce práv s krajskými úřady a ústředními státními orgány formou "kulatého stolu". Stěžejními tématy těchto setkání byla problematika provádění testu proporcionality, zneužití práva na informace a problematika dotčených osob v jiných situacích než při poskytování informací o platech.

Celou problematiku rozděluje do 5 problematických oblastí:

- délka lhůt
- test proporcionality
- poskytování informací o platech a odměnách
- zneužití práva na informace
- vytváření nové informace versus mimořádné vyhledávání

Řešení vidí JUDr. Gabrišová ve sdílení praktických zkušeností a v hledání společné cesty k otevřenosti a transparentnosti veřejné správy, což by měl být hlavní cíl všech.

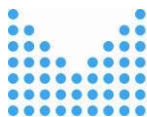
DISKUZE:

p. Hrdina, KÚ Jihočeského kraje

Dotázal se, jak nahlížet na poskytnutí projektové dokumentace resp. nabídky z výběrového řízení, jedná se o problematiku zákona č. 106/1999 Sb. ve vztahu ke speciálním zákonům.

JUDr. Furek

V případě projektové dokumentace záleží na tom, zda je tázan stavební úřad (v tomto případě řeší § 168 stavebního zákona) či obec (povinný subjekt) jako vlastník dokumentace. V případě povinného subjektu jako vlastníka zde speciální úprava

neexistuje, je nutné tyto žádosti vyřídit dle 106/1999 Sb., vždy však záleží na okolnostech (možnost odmítnout, jedná-li se o autorské dílo atd.).

Co se týká nabídek výběrových řízení, obdobný postup, záleží na tom, co je žádáno a v jaké fázi výběrového řízení. Je-li výběrové řízení ještě v běhu, je možné poskytnutí informace odmítnout jako podkladovou resp. novou informaci, pokud již ukončeno, důvody odmítnutí jsou možné z důvodu ochrany obchodního tajemství resp. ochrany osobních údajů. Odmítnutí celé žádosti z důvodu ochrany informací, přidaných od třetích osob již judikaturou vyloučeno.

Ing. Mgr. Kužilek

Nesouhlasí s návrhem zavedení zálohy na úhradu rozsáhlého vyhledávání informací, navrhuje raději tazatele informovat o výši požadované úhrady v tom daném případě a k jeho vyzvání, zda nechce okruh požadovaných informací omezit/zúžit.

JUDr. Furek

Dotazuje se, jak řeší kancelář veřejného ochránce práv problematiku dotčených osob.

JUDr. Gabrišová

Je-li kancelář VOP schopna údaje maximálně anonymizovat, udělají to. Nicméně je možné to dělat jen z pohledu VOP, aby chránili žadatele.

JUDr. Furek

Podotýká, že MV u platů vždy vyzývá všechny úředníky, kterých se týká.

p. Franěk, KÚ Středočeského kraje

Zdůrazňuje, že pokud se má informace o platu poskytnout, není dle něj nutné oslovovat dotčené subjekty, rozumí se samo sebou.

JUDr. Furek

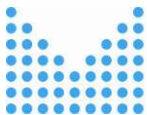
Dle JUDr. Furka je oslovení dotčených osob důležité ze dvou důvodů – dotčené osoby mají právo vědět, kdo se na ně ptá, a mohou povinný subjekt upozornit, že žadatel míří ke zneužití práva (např. nespokojený soused...)

p. Hlušík, KÚ Libereckého kraje

Uvádí příklad z praxe, kdy obdrželi žádost o informaci na platy ředitelů a vedoucích oddělení do 5 let zpětně, jedná se o rozsáhlou agendu, zvažují, jak se vyrovnat s požadavkem zákona oslovit dotčené subjekty. Domnívá se však, že ani případné poukázání dotčenou osobou na možnost zneužití práva nepostačí k odmítnutí žádosti.

JUDr. Furek

Samozřejmě, že pouhé poukázání dotčenou osobou na možnost zneužití práva samo o sobě nestačí, zneužití práva je vždy soubor okolností, nicméně jsou případy, kdy tato informace podpořila odmítnutí žádosti.

ZÁVĚRY DISKUZE:

Mgr. Vildumetzová shrnula závěry celého semináře k transformační novele zákona č. 106/1999 Sb., konstatovala shodu v otázce nutnosti přijetí změn a přislíbila tlumočit závěry na schůzce s ministrem vnitra. Oblasti požadovaných změn vymezila do následujících oblastí:

- informační příkaz
- ochrana povinných subjektů zavedením institutu zneužití práva do zákona č. 106/1999 Sb.
- možnost zavedení záloh při zvláště pracném vyhledávání informací
- možnost převést problematiku poskytování informací do sféry státní správy

- nutnost dále diskutovat problematiku poskytování informací o platech a odměnách úředníků ve veřejné správě

Přílohy:

1. prezenční listina
2. plánovaný program semináře
3. prezentace Mgr. et Mgr. Tomáš Jirovec
4. prezentace Ing. Mgr. Oldřich Kužilek
5. prezentace Mgr. Petra Bielinová
6. prezentace JUDr. Petra Gabrišová

Kontakty na přednášející:

Mgr. et Mgr. Tomáš Jirovec, email: [tomas.jirovec\(zavináč\)mvcr.cz](mailto:tomas.jirovec(zavináč)mvcr.cz)

JUDr. Miroslav Mocek, E-mail: [miroslav.mocek\(zavináč\)pardubickykraj.cz](mailto:miroslav.mocek(zavináč)pardubickykraj.cz)

JUDr. Jiří Němec, [jiri.nemec\(zavináč\)kraj-lbc.cz](mailto:jiri.nemec(zavináč)kraj-lbc.cz)

Ing. Mgr. Oldřich Kužilek, [kuzilek\(zavináč\)otevrete.cz](mailto:kuzilek(zavináč)otevrete.cz)

Mgr. Petra Bielinová, email: [Petra\(zavináč\)bielinova.cz](mailto:Petra(zavináč)bielinova.cz)

JUDr. Veronika Gabrišová, email: [gabrisova\(zavináč\)ochrance.cz](mailto:gabrisova(zavináč)ochrance.cz)

Zápis vyhotoven odborem veřejné správy, dozoru a kontroly dne 16. prosince 2015.